

Delredovisning av Forum för levande historias uppdrag

Uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser om
olika former av rasism (A2022/00844)

Besöksadress

Stora Nygatan 10-12
Gamla Stan, Stockholm

Postadress

Box 2123
103 13 Stockholm

Kontakt

Tfn växel: 08-723 87 50
info@levandehistoria.se

Läs mer

levandehistoria.se

Diarienummer: 2022/102

Dokumentnamn: Delredovisning av Forum för levande historias uppdrag. Uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser om olika former av rasism (A2022/00844)

Datum: 15 mars 2023

Handläggare: Madelene Persson

Innehåll

Sammanfattning	4
Kontaktperson för arbetet	5
Syfte och mål	5
Tidigare insatser inom fältet	6
Organisering och styrning	6
Målgrupper	7
Aktiviteter	8
Samverkan	9
Analys och bedömning	10
Bilaga 1. Ekonomisk redovisning	11

Sammanfattning

Den 2 juni 2022 gav regeringen Forum för levande historia i uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser om olika former av rasism (A2022/00844). Uppdraget är en del av Forum för levande historias arbete inom ramarna för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott, samt formuleras som en del av de fem åtgärdsprogram om olika former av rasism som syftar till att komplettera den nationella planen.

Genom uppdraget avser myndigheten att utöka sitt arbete med kunskapshöjande insatser om rasism under perioden 2022–2024. I uppdraget ingår även att ta fram stödmaterial om islamofobi och rasism mot samer riktat mot lärare, samt genomföra fortbildningsinsatser. De kunskapshöjande insatserna ska baseras på svensk och internationell forskning. Uppdraget är framskrivet som ett förstärkningsuppdrag. Det motiveras av att Forum för levande historia erfar att det finns stor efterfrågan på kompetensutveckling, samt behov av att förstärka arbetet med kunskapshöjande insatser när det gäller dessa frågor framöver.

Föreliggande rapport utgör redovisning av den verksamhet som genomförts under 2022 inom ramen för detta uppdrag.

Kontaktperson för arbetet

Namn, titel: Madelene Persson, projektledare

Telefonnummer: 08–120 228 10

E-postadress: madelene.persson@levandehistoria.se

Syfte och mål

Sedan 2016 samordnar och följer myndigheten upp regeringens plan *Samlat grepp mot rasism och hatbrott - nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott*. Inom ramen för den nationella planen har olika myndigheter olika uppdrag av regeringen. Bland Forum för levande historias uppdrag ingår ett som vi haft sedan 2015 som handlar om att genomföra utbildningsinsatser för skolpersonal och andra yrkesgrupper om olika former av rasism och intolerans i historien och idag. Dessa insatser ska bidra till ett jämlikt samhälle präglad av respekt för alla människors lika värde och rättigheter och till att främja demokratin. I samband med Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism hösten 2021, presenterade regeringen flera åtaganden som syftade till att bekämpa antisemitism, antiziganism och andra former av rasism. Under våren 2022 konkretiserades åtagandena genom fem åtgärdsprogram som syftar till att komplettera den nationella planen. Varje åtgärdsprogram adresserar de fem former av rasism som den nationella planen anger: antisemitism, antiziganism, afrofofi, islamofobi och rasism mot samer.

Den 2 juni 2022 gav regeringen Forum för levande historia i uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser om olika former av rasism (A2022/00844). I uppdraget ingår att ta fram stödmaterial riktat till lärare om islamofobi samt rasism mot samer och att genomföra fortbildningsinsatser. De kunskapshöjande insatserna ska baseras på svensk och internationell forskning. Insatserna ska genomföras under 2022–2024. Uppdraget är således en del av myndighetens arbete för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott, samt finns även inskrivet i samtliga åtgärdsprogram om rasism som regeringen presenterade under 2022.

Som skäl för regeringens beslut om uppdraget till Forum för levande historia, anges att arbetet mot rasism inom ramen för den nationella planen bidragit till att öka kunskapen om rasism på olika sätt. Det finns stor efterfrågan på kompetensutveckling och ett behov

av att förstärka arbetet med kunskapshöjande insatser om olika former av rasism framöver. Dessutom kan myndigheten idag inte erbjuda specifikt utbildningsmaterial kring alla de former av rasism som nämns i den nationella planen.

Innehållsmässigt specificerar uppdraget att myndigheten dels ska genomföra fortbildningsinsatser, dels ta fram två stödmaterial riktat till lärare – ett om islamofobi och ett om rasism mot samer.

Sammanfattningsvis är myndighetens uttolkning av uppdraget att vi genom uppdraget ska förstärka vårt befintliga arbete med kunskapshöjande insatser om rasism.

Tidigare insatser inom fältet

Forum för levande historia är en myndighet med uppdrag att främja demokrati, mänskliga rättigheter och alla människors lika värde. Genom kunskap om historien vill vi bidra till reflektion och lärande om hur dåtid och nutid hänger ihop. I sitt arbete bedriver myndigheten utåtriktad verksamhet med inriktning på kunskap, kultur och fortbildning. Vi tar fram utställningar, fortbildningar, rapporter, material för skolan och håller seminarier och samtal.

Sedan myndigheten 2015 fick i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag har vi arbetat aktivt med att utveckla och sprida dessa insatser. Efterfrågan har varit stor. Idag erbjuder Forum för levande historia fortbildningar om rasism både till skolans personal och offentliganställda. Dessutom har vi tagit fram flera olika undervisningsmaterial på området. På levandehistoria.se finns faktatexter och filmer. Myndigheten har även tagit fram en poddserie och ett antal frukostseminarier om rasism.

Organisering och styrning

Uppdraget organiseras under avdelningen för uppdrag och forskningssamordning men involverar även funktioner från alla avdelningar. I likhet med myndighetens övriga arbete genomförs uppdraget i projektform. De funktioner som är kopplade till projektet är: en projektledare, en pedagog, en projektadministratör och två kommunikatörer (med delat ansvar för webbarbete respektive spridning och kommunikation). Utöver den interna arbetsgruppen kommer forskare med sakkunskap om ämnet att anlitas i vissa delar av projektet, som exempelvis framtagning av stödmaterial och vid fortbildningar. Därutöver anlitas konsulter vid behov, såsom för textgranskning och att producera poddar eller film.

Med anledning av projektets breda innehåll organiseras det praktiska arbetet i fyra delprojekt där projektets olika funktioner är mer eller mindre involverade. Avstämningar i delprojekten sker löpande under veckovisa arbetsmöten, medan projektet som helhet stäms av löpande vid projektmöten. Arbetet inom uppdragen kommuniceras med både personal och ledning vid avsedda möten.

I framtagningen av stödmaterialet för lärare om islamofobi samt rasism mot samer avser vi sätta samman en referensgrupp som följer arbetet. Detta är under arbete.

Målgrupper

I flera avseenden tangerar projektet befintligt arbete på myndigheten, exempelvis uppdraget som rör utbildningsinsatser om olika former av rasism och intolerans i historien och idag. Detta uppdrag, som sedan 2020 regleras genom myndighetens regleringsbrev, konkretiseras genom projekten URI Skola och URI Yrkesgrupper, vars målgrupper är skolans personal respektive yrkesverksamma inom offentlig sektor som jobbar i verksamheter som möter invånare. Även uppdraget att samordna regeringens nationella plan mot rasism, liknade former av fientlighet och hatbrott berörs. Målgruppen för samordningsuppdraget är andra myndigheter som arbetar med frågor relaterade till planen.

Inom ramen för projektet kommer det även att genomföras verksamhet som rör myndighetens övriga generella målgrupper: kultur- och samhällsintresserad allmänhet och civilsamhället. Det rör sig främst om att uppdatera, sprida och marknadsföra faktatexter och annat material på webbsidan som kopplar till olika former av rasism.

Sammanfattningsvis är de primära målgrupperna för detta projekt:

- skolans personal i bred mening inklusive stödfunktioner kopplat till skolan, samt till viss mån yrkesverksamma i offentlig sektor i verksamheter som möter invånare
- lärare som undervisar i årskurs 4–6, högstadiet, gymnasiet, vuxenutbildning och folkhögskola i frågor relaterade till rasism och rasismens olika former. Elever, deltagare och studenter är slutmålgrupp.

Under uppdragets första och andra år är lärare och annan skolpersonal huvudmålgrupp för arbetet. Tredje året riktas viss verksamhet även till yrkesverksamma inom offentlig verksamhet.

Sekundär målgrupp är:

- Kultur- och samhällsintresserad allmänhet samt civilsamhället.

Aktiviteter

Eftersom uppdraget är framskrivet som ett förstärkningsuppdrag till myndighetens befintliga verksamhet om olika former av rasism, samtidigt som det specificerar ett antal konkreta innehållsliga prestationer, har projektgruppen initialt under 2022 lagt tid på planering och organisering av projektet. I augusti och september genomfördes sonderingssamtal med myndighetens projektledare som arbetar med uppdrag om rasism.

Utifrån dessa samtal har verksamheter föreslagits som kompletterar det befintliga arbetet, antingen rörande innehåll och/eller målgrupp, samt verksamhet som bidrar till att myndighetens befintliga resurser kan nå fler.

Arbetet har delats upp i fyra delprojekt.

Delprojekt 1: Förstärkning och utveckling av befintliga material och informationstexter.

Delprojekt 2: Framtagande av stödmaterial om islamofobi och rasism mot samer.

Delprojekt 3: Utveckling av fortbildningskoncept, samt fortbildningsverksamhet.

Delprojekt 4: Kommunikation och spridning

Utöver det sedvanliga arbetet med att sätta samman projektgrupp och ta fram projektplan, har det övergripande arbetet bland annat fokuserat på att sätta strukturer genom att till exempel ta fram en produktionsplan, göra en översyn av befintligt material och ta kontakt med samarbetspartners. I och med att budgeten för 2023 sänktes har också en hel del tid lagts på att planera om och strukturera projektet utifrån de nya budgetramarna.

Aktiviteter i delprojekt 1: Förstärkning och utveckling av befintliga material och informationstexter

Inom ramen för detta delprojekt har vi under 2022 gjort vissa förstärkningar kopplat till våra klassrumsmaterial om rasism. Exempelvis har vi adderat film, syntolkning och andra element till några av våra befintliga material. Detta möjliggör för fler lärare från olika skolformer att använda materialet i sin verksamhet.

Därutöver har vi under hösten förhandlat med stiftelsen Natur och Kultur som vi sedan 2019 samarbetat med kring onlinekursen *Att motverka rasism i förskola och skola*. Det nya samarbetsavtalet som ingicks under hösten innebär att vi kommer kunna erbjuda kursen till lärare och annan skolpersonal kostnadsfritt till och med december 2024. Genom samarbetsavtalet stärker vi också våra möjligheter att följa upp och vidareutveckla kursen.

Vi har även påbörjat ett arbete med att uppdatera alla våra faktatexter på webbplatsen som rör olika former av rasism. Detta arbete förväntas pågå under hela 2023.

Aktiviteter i delprojekt 2: Framtagande av stödmaterial om islamofobi och rasism mot samer.

Inom detta delprojekt är planen att de primära aktiviteterna sker under 2023. Under 2022 har vi påbörjat arbetet genom att inventera rapporter och utbildningsmaterial rörande islamofobi och rasism mot samer. Vi har också tagit fram två enkäter som ska skickas ut till lärare och annan skolpersonal i mars 2023, samt påbörjat arbetet med att sätta samman referensgrupper till respektive material.

Aktiviteter i delprojekt 3: Utveckling av fortbildningskoncept, samt fortbildningsverksamhet.

I delprojekt 3 har vi påbörjat en dialog om utveckling av ett fortbildningskoncept på temat rasism som riktas mot utbildningsförvaltningar. I samband med budgetförändringarna för uppdraget har detta arbete för tillfället lagts på is. Under 2022 har vi också påbörjat planering av fortbildningsinsatser om olika former av rasism som kommer att ges i samarbete med ett av våra andra fortbildningsprojekt om rasism.

Aktiviteter i delprojekt 4: Kommunikation och spridning

Liksom i övriga delprojekt har arbetet under 2022 främst gått ut på att lägga en stabil grund för arbetet under projekttiden. De aktiviteter som planeras går primärt ut på att marknadsföra och sprida dels de resurser som tas fram inom ramen för projektet, dels våra befintliga resurser kring rasism. Under 2022 har vi påbörjat detta arbete genom att bland annat införskaffa bilder på temat rasism.

Samverkan

I enlighet med regeringens beslut kommer vi att inhämta kunskaper och erfarenheter samt ha dialog med Sametinget, Statens skolverk och andra relevanta aktörer, så som myndigheter med liknande eller tangerande uppdrag. Under 2022 har vi prioriterat att lägga grunderna för projektet och därför har vi ännu inte haft dialog med utpekade samverkansparter. Däremot har vi påbörjat sonderingen kring samverkansparter och de första mötena är planerade att hållas i mars och april 2023.

Samverkan kommer i första hand att ske inom olika delar av projektet. Vi ser exempelvis framför oss att till exempel Sametinget involveras i de delar av projektet som rör rasism

mot samer, medan dialogen med Statens skolverk primärt kommer fokusera på de båda utbildningsmaterialen och eventuellt annan spridning av material. Därtill kommer dialog kring projektets olika delar att föras med för ämnet aktuella parter inom civilsamhället. Utöver detta kommer n aktörerna även involveras i de olika delprojekten, utifrån kunskapsområden och expertis. När det gäller framtagningen av stödmaterial om islamofobi och rasism mot samer kommer informationsmöten och samråd att genomföras med organisationer som kan tänkas ha intresse av frågorna. För att kunna konsultera under arbetets gång kommer även referensgrupper att sättas samman i ett tidigt skede.

Analys och bedömning

Denna delredovisning har återgivit det arbete som gjorts i projektets inledande skede. Som beskrivits har stora delar av arbetet handlat om att lägga en grund för arbetet vid sidan av vissa insatser som varit kopplat till pågående verksamhet.

En utmaning har varit att möta det behov som finns på ett välavvägt sätt utan att genomföra verksamhet som riskerar att bli påfyllnad av sådant som redan planerats. För att undvika dessa risker har vi ägnat mycket tid åt att planera arbetet samt att föra dialog med projektledare för angränsande projekt. Att använda resurserna effektivt och i nära dialog med andra projekt för att finna synergier, kommer att vara viktigt även framöver.

Eftersom vi fick minskad budget har den initialt planerade verksamheten skurits ned rejält. För att anpassa verksamheten har de mest personalintensiva insatserna tagits bort, såsom utveckling av ett nytt fortbildningskoncept samt genomförande av materialseminarier under 2023.

Bilaga 1. Ekonomisk redovisning

Forum för levande historia redovisar bidrag till KAM enligt nedan:

Datum: 2023-03-13

Dnr: 2022/102

Redovisning av uppdrag: Uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser om olika former av rasism.

Intäkter bidrag från KAMA2022/00844	-1 000 000
Kostnader	
Löner och sociala avgifter	
Projektgruppen	360 350
Delsumma:	360 350
Kontor, resor och revision	
Resor & Hotell	0
Kurs- och konferensavgifter	150 000
OH-kostnader	250 000
Delsumma:	400 000
Övriga kostnader	
Övriga konsulttjänster	118 606
Övriga köpta IT-tjänster och konsulter	20 000
Övriga tjänster	98 500
Annonsering	0
Övriga kostnader	2 544
Delsumma:	239 650
Summa kostnader	1 000 000
Utfall för 2022	0